

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ioannis De Lvgo Hispalensis, Societatis Iesv, S. R. E. Tit.
S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales De Virtute Fidei Divinæ**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1656

IV. Vtrum species ad actum fidei debeant etiam esse supernaturales in
substantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81031)

SECTIO IV.

*Verum species ad actum fidei debeant
etiam esse supernaturales in
substantia.*

55
Sententia af-
firmata.

Aliqui in tantum extendere volunt fidei supernaturalitatem, ut & apprehensiones præcedentes, & species impressas velint etiam esse supernaturales in substantia. Et in primis species supernaturales esse docuerunt quidam, quos tacito nomine refert Turrianus in præfati disp. 38. dub. 5. quos tacito item nomine refert Coninch. disp. 16. dub. 2. n. 10. quibus expressè consentit id latè probans Granado in præfati tract. 13. disp. 7. & brevius id etiam concedit Hurtado disp. 58. sect. 4. §. 36. quorum fundamenta postea referam, & dissoluam.

56
Sententia ne-
gans, &
vera.

Contraria sententia negans, requirit ad actum fidei species supernaturales cõmunis & vera est. Ita Suarez lib. 2. de attributis, cap. 15. n. 9. Vasquez tom. 1. in 1. part. disp. 43. cap. 5. numero 15. Bañes 1. part. quest. 88. art. 3. Agidius de præsentatione, & Cabrera apud Granadum ubi supra num. 3. & alij omnes id communiter supponunt, quos latè congerit, & sequitur Ripalda tom. 1. de ente supernaturali disp. 54. (quem post hæc scripta vidi) & expresse probant Turrianus dicto dub. 5. & Coninch. dicto dub. 2. num. 13. Qui id probat, quia si eiusmodi species requirerentur, id esset, ut obiectum fidei clarius apprehenderemus: ad hoc autem non deseruiunt de facto, ut constat experientia, neque enim fideles melius apprehendunt obiecta fidei, quàm hæretici, imò hi, si docti, & ingeniosi sint, melius ea apprehendunt, quàm Catholici rudes. Hoc tamen argumentum non est efficax, qui enim eas species exigunt, non id faciunt, ut obiectum clarius apprehendatur, sed ut sint principium proportionatum actus fidei supernaturalis. Sicut etiam iudicium evidens de credibilitate fidei non ideo ponitur supernaturale, ut clarius proponatur obligatio credendi, sed ut sit cognitio proportionata ad piam voluntatem credendi supernaturalem, ut infra videbimus.

57

P. Turrianus id probat, quia ante primum actum fidei non cognovimus intuitivè aliquod obiectum supernaturale, ergo non habemus speciem supernaturalem ad primum actum fidei supernaturalem: hic enim est obscurus ergo non fit per species repræsentantes mysteria fidei clarè, ut sunt in se: ergo illæ species sunt propriæ aliorum obiectorum non supernaturalium, sed naturalium. Cognoscimus enim mysteria fidei instar rerum materialium, quarum habemus cognitionem. Hæc probatio minus efficax est: solùm enim probat, non præcedere species supernaturales intuitivas, cur autem non possent esse supernaturales abstractivæ? Denique sicut ipse actus fidei exprimit obscurè mysteria fidei, & instar rerum materialium, & tamen supernaturalis est: cur idem non potest dici de specie impressa præcedente? Certè loquendo de possibili nulla videtur repugnantia maior in specie impressa, quàm in expressa, ut id totum, quod habet species expressa, quæ coniungit supernaturalitatem cum omnibus illis imperfectionibus, non

possit habere species impressa, quæ ex vno capite sit supernaturalis quatenus ex se ordinatur ad producendum simul cum habitu infuso actus supernaturalem, & ex alio capite habeat in se per modum actus primi omnes illas imperfectiones, quas habet in actu secundo species expressa, seu actus supernaturalis fidei, ad quem ordinatur.

His ergo probationibus omisiss, probari potest assertio nostra, quia hæ species supernaturales vel infundantur à solo Deo, vel producuntur ab obiectis mediatè, vel immediatè, sicut producuntur species aliarum intellectuales, quibus utimur. Neutrum autem de facto dicendum videtur, ergo. Et quidem Auctores illi videntur concedere species illas à Deo infundi: ita enim loquuntur Granado num. 6. & Hurtado §. 36. Hoc autem esse falsum, probari potest: quia si id verum esset, Prædicatores, & Magistri nullum prorsus influxum haberent in conversionem infidelium, eorumque ministerium esset apparentia sola phantastica ad nihil deferens, nisi, ut regeretur operatio Dei, qui solus interius species ministraret absque villo concursu prædicationis humanæ. Quare immeritò Paulus diceret: ego plantavi, & immeritò etiam interrogaret: quomodo credent sine prædicatione? Ridiculus enim esset, & alienæ gloriæ vsurpator fraudulentus, qui diceret se aliquam arborem plantasse, eo quod ipso semine iacente, quod nihil prorsus germinavit, alius semen aliud diuersum in eodem solo posuit, ex quo arbor nata est. Si ergo prædicator speciem in audiente generat, quæ species sterilis omnino remanet, nec cognitionem vllam parurit, vel producit, sed sola species alia à Deo infusa id totum facit, ipse homo non magis plantat, vel docet, quàm si surdo loqueretur, & Deus eodem tempore eadem obiecta revelaret. Immeritò ergo & sine fundamento idem Paulus discipulos suos alloquitur, dicens, per Evangelium ego vos genui. Imò enim solus Deus eos per Evangelium genuit, cum semen Evangelicum à Paulo in audientium mentes iactum sterile omnino manserit, & absque villo profusus effectus. Fatendum ergo est, species illas, quas prædicatio gignit in mentibus audientium, influxum habere saltem mediatum in assensum Evangelio, & fidei præstium, ne totam prædicationem Evangelicam phantasticam, & apparentem reddamus, si Deus solus ad præsentiam prædicatoris species alias infundat, sicut si ad cantum Galli illas infunderet.

Dices, species à prædicatione acceptas deferunt ad primas apprehensiones: postea verò apprehensis extremis infundi à Deo speciem aliam supernaturalem, quæ deferuiat ad actum fidei. Sed contra hoc est, quia in primis maius fundamentum est, ut dicamus apprehensiones præcedentes fidem esse supernaturales, quàm species impressas, & ita id concedit Granado, ut postea scilicet sequenti videbimus. Deinde vel illæ apprehensiones influunt, aut deferuiunt ad actum fidei mediata, aut immediata, vel non deferuiunt. Si non deferuiunt, redit argumentum factum, quod nec prædicatio deferuiet, cum hæc non conferat, nisi quatenus mediis speciebus naturalibus genuit eas apprehensiones, quæ tamen nihil postea deferuiunt ad actum fidei. Si verò apprehensiones illæ naturales deferuiunt, & conferunt ad actum fidei, ergo sicut apprehensiones illæ naturales eleuari possunt, ut conferant, & concurrent ad actum

actum fidei supernaturalem; ita poterunt species naturales elevari, & cōcurrere ad eundē actū fidei.

Si verò dicas, species illas supernaturales non infundi à solo Deo, sed produci ab obiectis mediātē, vel immediātē, sicut produci solent aliæ species intellectuāles, quibus vimur: contra hoc est, quia sicut obiecta naturalia, vel sensationes, quibus percipiuntur, aut actus phantasiae, cū sint naturales in sua entitate possunt elevari ad generādas species illas supernaturales, ita ipsæ species, quamvis naturales sint, poterunt elevari ad producendum simul cum habitu infuso actum fidei supernaturalem, quæ elevariō facilior est: nam adest principium aliquod supernaturale, à quo eleventur species, nempe habitus infusus, & quidem potentia cum vno principio supernaturali iā habet vires, vt trahat secū omnia alia principia naturalia ad producendū effectum supernaturalem. At verò ad producēdas ipsas species intellectuāles supernaturales non præcedit principium aliquod supernaturale, sed solus intellectus agēs, & actus phantasiae, & species aliæ antecedentes, quæ omnes sunt entitates naturales, nec dari debet aliis habitus infusus, qui sit quasi intellectus agēs solum ad producēdas species supernaturales.

Solum dici posset, species requiri potius supernaturales, quā apprehensiones præcedētes, quia apprehensiones non concurrūt physice in genere causæ efficientis, sed solum quali formaliter proponēdo obiectum, & extrema iudicii futuri: proportio autē eiusdem ordinis requiritur magis inter causam & effectū. Contra hoc tamen est, quia in primis, si vltra apprehensiones requiritur species ad iudiciū, illa species, vel est eadē, quæ præcessit apprehensionibus; & hæc fuit naturalis, cū accepta fuerit ab obiectis & deferuierit ad apprehensiones naturales: vel requiritur alia species noua diuersa producta post apprehensiones, & representans non solum extrema, sed connexionē inter illa, quam affirmat actus iudicii: & de hac specie noua redit eadem difficultas; quia cū hæc species non detur, nisi post apprehensiones, supponit illas, & oritur ab eis: debet autē oriri ab eis tanquā à suis causis: quia sicut species intellectuāles primæ oriuntur ab obiecto mediis sensationibus, & actibus sensus interni; ita hæc species vltiores ideo procedunt etiam mediātē ab obiectis, quia procedunt ab apprehensionibus, quæ etiam mediātē ab obiectis processerunt, vt ita omnis cognitio, & species nostra, quantum fieri potest, procedat ab obiecto saltem mediātē, sicut ergo species illa vltima supernaturalis sit ab apprehensionibus naturalibus eleuatis, ita & facilius poterit actus fidei fieri à speciebus naturalibus eleuatis per habitū infusum, vt vidimus. Si autem species illa vltima, quia supernaturalis est, non sit ab apprehensionibus, actus fidei non procedat ab obiecto, nec à speciebus ex prædicatione genitis, quod esset inconueniens, vt probatum est.

Cæterum in mea sententia post apprehensionem vltimam non requiritur species immediātē concurrēns ad actum iudicii, sed ipsæ apprehensiones determinant intellectum ad actum iudicii, & cōcurrunt loco obiecti, quatenus illud proponunt sufficienter ad assensum. Sicut propter eandem rationem dixi, neque etiam post præmissas, & cognitionem bonitatis illationis requiri novum concursum speciei ad assensum conclusionis, sed ipsas præmissas formales, & cognitionem bonitatis illationis concurrere ex parte ob-

Card. de Lugo de Virtute Fidei Divina.

iecti, & determinare ad assensum conclusionis: si ergo apprehensiones præcedentes assensum sunt naturales, & tamen concurrunt, ita possent species naturales concurrere. Si verò apprehensiones sint supernaturales, sequuntur eadem incommoda, quia fierent à speciebus naturalibus, vel si fierent à speciebus supernaturalibus infusis à solo Deo, prædicatione non influeret. Si denique species illa supernaturales procederent ab obiecto etiam, vel à sensatione naturali: ergo sicut obiectum, vel sensatio naturalis eleuantur ad productionem speciei supernaturalis, ita & facilius species naturales possent elevari ab habitu fidei ad producendum actum fidei supernaturalem, vt probatū est.

Secundo possumus specialiter arguere ad hominem contra illam sententiam ex absurdis, quæ eius auctores concedunt, vt eam defendant. Nam in primis Granado dicta disp. 7. n. 8. cum neget species illas accipi ab obiectis mediātē, vel immediātē, consequenter concedit, species illas infundi à Deo ab initio simul cum ipso habitu fidei, antequam proponantur mysteria credenda, atque esse omnes illas species in intellectu paruuli ante vsum rationis; non tamen exire in suum actum quia obiectum nondum est propositum. Quod certè nihil aliud est, quàm concedere in paruulo baptizato scientiam infusam omnium mysteriorum fidei, non claram sed obscuram, & impeditā propter absentiam obiecti, quod ex se patet, quā sit contra mentem omnium Theologorum. Deinde si species illæ incarnationis sint iam in intellectu, non apparet, cur adultus, cui nondum est proposita incarnatio, non possit eam cognoscere. Responderi rationem esse, quia illæ species sunt accommodatæ modo connaturali intelligendi, quem de facto habemus, dum anima est vnita corpori & ita non esse sufficientes ad determinandum intellectum, donec proponatur fides, vt ita à sensibus incipiat, sicut & omnis alia cognitio.

Sed contra hoc est quia modus intelligendi animæ nostræ etiam in corpore non est, quod semper incipiat à sensibus quādo ipse intellectus habet aliunde species, vt constat, quando experimur nostros actus intellectus, & voluntatis, quos habemus; tunc enim cognitionem illius actus non accipimus à sensibus, quia non experimur talem actum, sed ipse intellectus experitur actum præsentem, dependentia autem à phantasia, vt notauit in Philosophia, consistit in hoc quod intellectus vel accipiat speciem ab illa, vel excitetur ab ea species, quam iam intellectus habet, vel certè quod non possit intellectus aliquid cognoscere, quin simul phantasia operetur, & cognoscat idem obiectum si potest, sin minus cognoscat aliquid aliud materiale proportionatum obiecto spirituali, quod intellectus cognoscit & hoc est intelligere semper dependēter à phantasiis, dependentia scilicet regulariter antecedenti, aliquando solum concomitanti, vel consequenti. Si ergo intellectus adultus haberet iam ab initio species incarnationis, & aliorum mysteriorum, posset illa cognoscere dependentēter à phantasia in hoc sensu, quod simul phantasia deberet per species rerum materialium, quas habet cognoscere aliquid materiale proportionatū, sicut cognoscimus nostros actus spirituales, quos habemus, & quorum notitiam non accipimus à sensibus, cum hac sola dependentia à Phantasia simul operante circa aliud obiectum materiale proportionatum.

Secundò idem Granado num. 10. ne cogatur

Y 2

ponere

63

Arguitur ex absurdis quæ concedunt auctores contraria sententia.

64

ponere ab initio infusas innumeras species, quia innumera sunt obiecta, quæ à Deo revelari possunt, dicit, unicam esse speciem, quæ repræsentat ea omnia obiecta, nam sicut idem habitus infusus ad ea omnia extenditur, quia omnia attingit sub revelatione diuina; ita potest esse vnica species, quæ etiam ea omnia repræsentat, tanquam obiecta materialia sub ratione formali auctoritatis diuinæ. Hoc etiam durissimum est, & contra doctrinam omnium Theologorum, & Philosophorum, & contra ipsam experientiam, quæ experimur, nos bene concipere aliquod mysterium nobis distinctè propositum, & sæpius enucleatum, aliud verò difficillimè, quia non ita nobis propositum est. Theologi item, qui ponunt in Angelis pro maiori eorum perfectione species magis vniuersales, & quæ se extendant ad plura obiecta; non tamen ponunt unicam speciem, quæ se extendat ad omnia; imo credunt Angelum habentem speciem impressam magis vniuersalem, posse etiam habere unicam speciem expressam, quæ terminetur ad omnia obiecta simul, quæ repræsentantur per illam speciem impressam, & ideo dari Angelo perfectiori speciem magis vniuersalem, quia potest pro maiori capacitate sui intellectus attendere simul eodem actu ad plura obiecta diuersa. Illa autem vnica species infusa ad omnia obiecta credibilia non est talis, nec posset fidelis ea vti, nisi ad unicam obiectum.

66 Propter hæc magis consequenter Hurtado ubi *supra* §. 37. supponit has species esse plures, & infundi à Deo, postquam aliquis vult iam pia affectione efficaciter credere: in quo minus consequenter loquitur Granado *num.* 11. dicens, has species infundi à Deo, vel cum habitu fidei; vel quando quis actu credit, & ideo non esse in infideli, quia nunquā credidit, esse tamen in homine fideli, qui iam semel credidit. Hoc inquam, minus consequenter dictum est, & repugnantiam involuit, nam si species infusa necessaria est ad credendum, debet dari non solum ei, qui iam credit, sed ei etiam qui potest credere, vt credat, si voluerit. Cum ergo hæreticus, etiam si actu non credat, possit tamen in actu primo credere, atque ideo habeat ex parte actus primi omnia requisita ad credendum, debet habere etiam speciem infusam, sine qua non potest credere actu supernaturali, & propterea oportet ad salutem.

67 Nec satis facit Hurtado dicens, infundi has species antequam fiat actus fidei, sed tamen post voluntatem efficacem credendi. Contra hoc enim in primis est, quod ante assensum fidei, & ante ipsam etiam voluntatem liberam credendi præcedunt apprehensiones vltimæ necessariæ ad assensum, cum hæ non sint liberæ, sed necessariæ, & difficilior est, quod hæ apprehensiones ad actum supernaturalem non sint supernaturales, quam species, vt videbimus: ergo ad apprehensionem illam debuit etiam infundi species supernaturalis ante voluntatem credendi. Quod magis vrget aduersus hunc Auctorem, qui eodem §. 37. ideo dicit, speciem illam esse supernaturalem, quia obiectum est supernaturale: cum ergo obiectum vltimæ apprehensionis & iudicii sit idem; (non enim differunt apprehensio vltima, & iudicium penes obiectum, sed penes diuersum modum tendendi ad idem obiectum, apprehendendo solum, vel affirmando, & assentiendo, ac quasi subscribendo eidem obiecto, quod fit per iudicium) consequens est, vt species requisita ad illam vltimam apprehensionem debeat etiam esse supernaturalis, & dari ante voluntatem liberam credendi.

Denique eadem difficultas remanet de speciebus requisitis ad iudicium evidens credibilitatis, quod supernaturale etiam est, vt suppono, & ideo qui ad actum fidei exigunt species supernaturales, eas etiam consequenter exigunt ad iudicium illud credibilitatis, in quo militat eadem ratio, quæ ex sola supernaturalitate actus credendi dicit Granado *d. disp.* 7. *num.* 6. ostij hæc necessitatem speciei infusæ, & ideo *n. 7.* expressè concedit species ad illud iudicium debere esse etiam supernaturales à Deo infusas. Si ergo ad illud iudicium requiruntur etiam species infusæ, quia supernaturale est, hæ species infundi debent ante voluntatem credendi, quam præcedit omnino iudicium illud, ac per consequens species infusæ manebunt in hæretico, qui licet non velit credere, habet se pè iudicium illud de obligatione credendi. Neque est iuxta naturam speciei semel acceptæ, vt auferatur, vel corruptatur, saltem nisi post diuturnum tempus: quare non minus hæretici, vel infideles, quam catholici habebunt species permanentes infusas circa obligationem credendi obiecta fidei sibi sufficienter proposita.

Vltimò probari potest assertio nostra, quia nulla est necessitas concedendi eiusmodi species infusas, nec multiplicanda sunt entia supernaturalia sine necessitate, maxime contra communem Theologorum sensum, & contra experientiam, qua videmur nobis ab aliis prædicatoribus & magistris accipere nos species obiectorum quæ credimus, & quibus ad credendum vitamus, non minus, quam species aliorum obiectorum accipimus à propositione externa. Porro nullum esse talem necessitatem, constabit nunc ex solutione argumentorum, quæ afferuntur ad eam probandam.

Primò ergo arguitur, quia obiectum est supernaturale, ergo species debent esse supernaturales: quia causa supernaturalis maxime adequata producit effectum supernaturalem: obiectum autem, hoc est, reuelatio vel est causa illius speciei, vel Deus accommodans se consensui simili ei, quem petit tale obiectum. Ita arguit Hurtado *dist.* §. 36. Respondet, hoc argumentum probare, quod non solum dentur species supernaturales, ad fidem, sed quod nullas species naturales eorum obiectorum accipiamus à prædicatione externa, cum eadem obiecta nobis à magistris fidei proponantur, quæ postea credimus. Consequens autem merito negauit Granado *tractat.* 9. *disput.* 5. *numero* 6. in responsione ad secundam confirmationem. Dicimus itaque in primis obiectum, aut reuelationem ipsam non esse semper supernaturalem in substantia, nam reuelatio etiam immediata Dei possunt esse voces illæ sensibiles externæ, quibus Deus loquitur hominibus, quæ sunt sonus naturalis. Deinde etiam reuelatio esset supernaturalis; species tamen, quæ nec est intuitiva, nec quidditatiua obiecti supernaturalis, potest non esse supernaturalis, vt constat experientia, si quidem lumine naturæ possumus cognoscere aliquod ens supernaturale esse possibile, & probabiliter indicare, quod existat, & seclusa omni specie infusa, possumus naturaliter audire prædicationem fidei, & concipere omnia eius obiecta, quæ de facto nobis proponuntur, per species solum naturales.

Secundò

Secundo arguunt, quia ad actum fidei, vel ad alios actus supernaturales intellectuales requiruntur duo principia, scilicet habitus ex parte intellectus, & species ex parte obiecti; ergo sicut non sufficit habitus naturalis, quia quantumvis ille eleuetur, adhuc est principium improprietatum ad actus supernaturales; ita nec sufficiens naturalis species. Ita arguit Granado dicta disp. 7. num. 6. Respondetur, negando sequentiam. Sufficit enim habitus supernaturalis, ut eleuet alia principia naturalia, scilicet intellectum & speciem, ad producendum effectum supernaturalem. Sunt enim aliqua principia supernaturalia, quibus eo ipso debetur concursus aliarum concularum naturalium, ut ponatur effectus, ad quem ordinantur, neque est necessaria alia eleuatio ex parte singularum causarum. Sic corpus gloriosum per dorem subtilitatis habet posse penetrari cum quolibet alio corpore: ad quam penetrationem non est necesse, quod illud corpus, cum quo penetratur, eleuetur etiam per dorem subtilitatis, sed eo ipso, quod tale donum supernaturale est in vno corpore, debetur illi, quod alia etiam corpora non resistant, nec moueantur, sed penetrantur cum ipso. Magisque ad rem nostram exemplum esse potest, si esset aliquis oculus supernaturalis, non indigens lumine ad videndos colores, non esset necessaria noua eleuatio ex parte obiectorum, ut possent eo oculo videri, sed si obiecta ex se etiam sine lumine producant species, possent concurrere cum tali oculo supernaturali ad visionem. Item si per impossibile esset aliqua substantia, & intellectus supernaturalis, non esset necessaria eleuatio ex parte obiectorum, ut intelligi possent ab intellectu: alioquin noxia esset supernaturalitas tali intellectui, si ratione illius non possent obiecta naturalia percipere. Denique de facto conclusio Theologica supernaturalis procedit ab vna premissa de fide supernaturali, & ab altera euidenti naturali, ut vidimus disp. 1. sect. 13. quia premissa supernaturalis eleuat alteram naturalem, ut producat secum conclusionem supernaturalem, & intellectui cum premissa vna supernaturali debetur, quod possit inferre conclusionem posita altera premissa naturali, ne maneat contraria suam naturam cum vtraque premissa suspensus, quin possit discurre, & assentiri veritati conclusionis. Sic ergo se habet habitus fidei, qui est quasi potentia cognoscitiua supernaturalis, & debetur illi, quod obiecta sufficienter proposita possint terminare eius actus, & per consequens, quod possit secum trahere species, & eleuare illas ad suum actum producendum.

Solum posset aliquis nobis opponere id, quod dicebamus in fine sectionis precedentis, connaturalius esse, quod causa improprietata, quando eleuatur ad effectum supernaturalem sibi improprietatum, eleuetur per eleuationem sibi intrinsecam, & non per solam extrinsecam, unde consequenter dicendum videtur, quod non feruaretur hoc debitum connaturalitatis si species naturales eleuantur solum quasi extrinsecè ab habitu fidei ad actum sibi improprietatum, & ordinis superioris, sed potius ipsæ etiam species debent intrinsecè eleuari, vel certe poni species supernaturales, quæ non indigent eleuatione. Ad hoc tamen responderi potest, nos ibi loquutos fuisse de causis, quæ per se eleuantur, & concurrunt ad effectum supernaturalem, non de cau-

Card. de Lugo de Virtute Fidei Diuine.

sis, quæ solum per accidens concurrunt propter conjunctionem cum alia concausa, cui debetur earum concursus; In his enim non requiritur propria, & intrinseca earum eleuatio prout in exemplo proposito premissa naturalis per accidens concurrat ad conclusionem Theologicam supernaturalem propter conjunctionem cum premissa fidei supernaturali, quem effectum premissa naturalis ex se non intendebat, sed alium diuersum, sicut etiam premissa vera cum altera premissa falsa concurrat per accidens ad conclusionem falsam præter intentionem premissæ veræ, quæ ex se non ordinatur ad conclusionem falsam, sed ad veram. Ratio autem differentie inter vtrasque causas esse potest, quia causa per accidens, quæ propter conjunctionem cum alia concausa trahitur ad alium diuersum effectum producendum iam in actu primo per se intendebat aliquid, quod quia ex parte saltem inuenit in eo effectu concurrat ad illum, licet non ordinaretur per se ad totum, quod in effectu inuenitur. Sic equus per se intendit in actu primo generare alium equum sibi similem, à concursu tamen asinæ trahitur ad generandum per accidens mulum, in quo inuenit aliquas equi proprietates, licet non omnes. Sic etiam premissa naturalis licet ex se in actu primo non ordinetur ad conclusionem supernaturalem, ordinatur tamen ad conclusionem, & assensum propter motum, quod est in ipsa premissa, quod inuenit etiam in conclusione supernaturali, licet sit aliquid aliud; ad quod premissa naturalis per se non ordinatur: & idem est de specie naturali concurrente per accidens ad actum fidei supernaturalem propter cōcursum habitus supernaturalis. Quare iam in his causis inuenitur in actu primo aliquis ordo per se ad effectum, nempe ad alium cui similis est hic effectus, in aliquibus prædicatis licet per accidens sit dissimilis in aliis. Quando vero causa non per accidens sed per se eleuatur ad aliquem effectum, si eleuatio non sit intrinseca, non habet per se ordinem in actu primo ad effectum, v.g. aqua ex se, & ut distincta ab eleuatione, non ordinatur per se in actu primo ad gratiam neque ad aliquid simile gratiæ, quare effectus procedet à causa, quæ in actu primo nullo modo ordinatur ad effectum, neque ad aliqua eius prædicata, & ideo diximus, debere connaturalius eleuari intrinsecè, ut in actu primo habeat ordinem intrinsecum ad effectum.

Dices, idem dici posse de intellectu, quod ex se in actu primo ordinatur ad obiectum naturalem circa obiectum fidei: per accidens vero propter concursum habitus infusi, vel alterius principij supernaturalis producit intellectionem supernaturalem, in qua tamen reperiuntur prædicata similia illi actui, ad quem ordinatur intellectus secundum se: quare ex hoc capite, non effugit intellectus eleuetur per aliquid intrinsecum, sed sufficienter, & æquè connaturaliter posset eleuari merè extrinsecè. Respondeo ex alio capite requiri in intellectu habitum intrinsecum, ut supra vidimus ad actus supernaturales, quatenus si actus supponunt ex se principium radicale ordinis diuini ad quod consequi debent potentie proxime eiusdem ordinis, qui sunt habitus infusi. Quod verò attinet ad illam aliam rationem generalem, ut in actu primo causa sit intrinsecè proportionata, & ordinata per se ad effectum, potuisset quidem intellectus eleuari etiam per aliquid extrinsecum, si daretur aliqua concausa creata supernaturalis ex-

V 3 intrinseca

trinseca intellectui, quæ ex se ordinaretur ad illum actum supernaturalem, & exigeret concursum intellectus ad illum. Talis autem causa non datur, quia non esset substantia supernaturalis, sed accedens; hoc autem non esset nisi virtus data ad eleuandum intellectum, atque adeo ex natura sua deberet inhaerere ipsi intellectui, ad cuius eleuationem ordinatur.

73
Obiectio 3.

Tertio arguit idem Granado, quia species & habitus debent esse eiusdem ordinis, cum ex utroque constituitur integrum principium actus: ergo sicut habitus ad actus fidei est supernaturalis, ita & species. Respondetur negando antecedens in vniuersum: nam sicut obiectum non debet esse eiusdem ordinis cum habitu, vel potentia cognoscitiua, ita neque species, quæ se tenet ex parte obiecti, & supplet concursum illius. Differentia hæc est, quod obiectum cum non debeat inhaerere potentie cognoscitiuæ, potest esse magis materiale quàm illa, atque ideo intellectus spiritualis potest intelligere obiecta materialia: species verò quæ datur ad instruendam, & complendam potentiam cognoscitiuam, vt ipsa sine concursu immediato obiecti possit adæquatè producere cognitionem illius, debet accommodari, & proportionari potentie in immaterialitate, atque ideo anima spiritualis debet recipere species spirituales obiectorum materialium, quia aliàs non possent recipi in subiecto adæquato spirituali. Quoad supernaturalitatem verò non requiritur hæc proportio, sicut nec inter obiecta materialia, & habitum supernaturalem, per quem possunt cognosci.

74
Obiectio 4.

Quarto arguit, quia habitus scientiæ infusæ in Christo exigebat species etiam supernaturales proportionatas illi habitui; ergo habitus etiam infusus fidei exigit species supernaturales, cum militet eadem ratio in utroque habitu. Respondetur negando consequentiam: ratio enim cur species scientiæ infusæ in Christo fuerint supernaturales, supposito quod fuerint supernaturales, vt cum probabiliori sententia suppositi *disp. 20. de Incarnatione sect. 5.* non est, quia habitus erat supernaturalis, quam rationem ibi etiam impugnauimus, sed quia non poterat dari species naturalis omnium creaturarum possibilium, vel etiam futurarum; cum species quidditatiuæ naturalis supponat existentiam sui obiecti, & non possent supponi existentia omnia obiecta possible, vel futura, quare nulla potuit esse species naturalis, quæ ea omnia obiecta repræsentaret: quàm rationem latius explicui loco citato de Incarnatione.

75
Obiectio 5.

Quinto arguit, quia ad conclusionem supernaturalem exiguntur præmissæ supernaturales, ergo ad iudicium supernaturale requiritur etiam species supernaturalis, cum non minus requiratur species ad iudicium, quàm præmissæ ad conclusionem. Respondetur, antecedens non esse vniuersaliter verum: nam conclusio Theologica est supernaturalis, vt dixi *disp. 1. sect. 13.* & sequitur ex vna præmissa aliquando naturali. Cur autem in discursu formali fidei ex veracitate, & reuelatione Dei utraque præmissa sit supernaturalis, diximus eadem *disp. 1. sect. 6.* & dicemus etiam sectione sequenti.

76
Nonnulla inferuntur ex dictis.

Nunc ex dictis infero primò, quod dictum est de speciebus requisitis ad assensum fidei, dicendum esse cum proportionem de speciebus requisitis ad iudicium euidentis credibilitatis, quod licet sit etiam

supernaturale, vt dicemus *disp. seq.* species tamen, quæ ad illud requiruntur, possunt esse naturales desumptæ ab obiectis, & à predicatione & propositione moriuorum.

Infero secundò, quid dicendum sit ad illud dubium, quod proponit idem Granado *dicta disp. 7. num. 12.* an postquam aliquis habet actum fidei, maneat in intellectu species supernaturalis producta ab eodem actu fidei supernaturali, quæ postea eiusdem actus recordemur. Ad quod respondetur negatiuè, sed emanare solum speciem naturalem, cuius virtute postea recordamur actum præteritum. Nam licet res inferioris ordinis non possint producere effectum supernaturalem, potest è contra res supernaturalis producere effectum naturalem & inferiorem. Porro speciem illam non posse esse supernaturalem probat, quia alioquin actus memoriæ subleuaretur super naturalis, quod tamen repugnat, quia esset certus, & recordaremur certò, quod habuimus actum fidei, vel charitatis supernaturalem, quod est omnino falsum, cum nemo certò sciat se exercere actus supernaturales. & aliunde actus supernaturalis non potest esse incertus.

Totus hic discursus difficilis est. Primò quia licet aliqua causa supernaturalis possit producere aliquos effectus naturales; id tamè peculiaritè difficultatem habet in specie producta ab actu supernaturali. Alij enim effectus ideo sunt naturales, quia iidem, qui sunt à causa supernaturali, potuissent fieri ab alia causa naturali, & ideo sunt naturales, quia non superant vires causarum naturalium, à quibus potuissent produci: species verò quæ remanet ex hoc actu fidei non potuit vnquam connaturaliter fieri ab alio actu naturali: si enim repræsentaret aliud obiectum, & alium actum præteritum, non esset hæc eadem species, sed alia; quia hæc species per suam entitatem est repræsentatiua huius actus, & non alterius: ergo hæc species non potuit eadem fieri ab alio actu naturali, vel supernaturali, nisi ab hoc quem repræsentat.

Deinde ratio, quæ probat speciem illam non posse esse supernaturalem, non est efficax: quia species illa, & actus memoriæ ex ea postea generata nec certò nec incertò repræsentat supernaturalem actus præteritum; nã licet generetur immediate ab obiecto, nempe ab ipso actu, est tamen confusa & solum repræsentat distinctè assensum sub ratione assensus ad tale obiectum. Sicut etiam de facto cognitio reflexa, quæ experimur nos habere aliquem assensum naturalem, non repræsentat certò, nec incertò, an ille sit ens reale, vel modale, sed solum, quod sit assensus: quia licet sit cognitio intuitiua, est tamen confusa, nec potest reddere rationem de omnibus prædicatis sui obiecti.

Aliunde ergo dicendum est ex his, quæ inferuntur in superioribus, & alibi latius explicui, ex actibus fidei, & aliis actibus supernaturalibus, reliquis in nobis species, quibus eorum actuum recordemur, quæ species non sint simpliciter, & rigorosè supernaturales, sed solè præsupponunt & secundum quid, id est, tales, quæ non possint fieri, nisi posito tali actu supernaturali: ipso tamen posito debeantur non solum ordini, & agentibus supernaturalibus sed etiam ipsi naturæ, quæ quia natura intellectualis est, exigit species suorum actuum, quos habet, vt de ipsis possit reddere rationem, & gubernare, ac regere suas operationes iuxta id, quod cognouit, & decreuit.

sicut etiam cognitio qua Angelus cognoscit euidenter Lazarum resurrexisse à mortuis, est præsuppositiue supernaturalis, quia non potuit esse in Angelo, nisi præcedente miraculo resurrectionis, quod superset vires naturæ: posita tamen resurrectione, debetur naturæ Angeli, quod viribus suis naturalibus cognoscere possit, hominem illum prius obiisse, & nunc iterum viuere atque ideo resurrexisse. Tales ergo sunt species relictæ ab actibus supernaturalibus, & memoria, qua illorum recordamur: nempe supernaturales solum præsuppositiue quatenus ad sui existentiam præsupponunt necessario aliquid supernaturale, sed tamen debentur naturæ intellectuali ex suppositione, quod sint in nobis actus supernaturales.

SECTIO V.

An sint supernaturales apprehensiones præcedentes actum fidei.

80 DE hoc disputat idem Granado tract. 9. disp. 5. & affirmat, eas apprehensiones debere esse supernaturales, sicut dixit etiam de speciebus, ut vidimus *sektionē præcedenti*, quod etiam de aliquibus saltem complexis docet Ripalda tom. 1. de ente supernaturali disp. 49. num. 5. & disp. 60. & quidem, ut ibi dixi, facilius id admitti posset de apprehensionibus, quam de speciebus, quia posset dici, habitum in infusum, eo ipso, quod habet virtutem producendi actum perfectum, & assensum circa aliquod obiectum, posse etiam producere actum minus perfectum circa idem obiectum, qualis est, simplex apprehensio, sicut in voluntate habitus infusus charitatis, vel misericordiae, v.g. qui potest elicere actus absolutos, videtur posse etiam elicere simplices complacentias circa suum obiectum, quæ ratio non procedit in speciebus, ad quas producendas non datur habitus, sed hæ accipiuntur mediata, vel immediate ab obiectis.

81 Ceterum non video sufficiens fundamentum, quod cogat ad exigendam supernaturalitatem in his apprehensionibus, quæ præcedunt actum fidei: & aliunde non videntur multiplicandi actus supernaturales sine necessitate, ne paulatim omnes actus intellectus faciamus supernaturales, quatenus plurimi, & frequenter possunt saltem mediata deferuire ad actum supernaturalem. Quod periculum maximè virget ad hominem contra Granadum, qui ideo vult apprehensiones illas esse supernaturales, quia ad omne iudicium prærequiruntur apprehensiones, ergo ad iudicium supernaturale prærequiruntur apprehensiones supernaturales. Quod argumentum videtur probare multum, nimirum non solum de vltima apprehensione proximè præcedenti actum fidei, sed etiam de aliis apprehensionibus remotis: nam sicut assensus fidei prærequirit illam apprehensionem proximam repræsentantem sine assensu extrema, & connexionem inter illa, cui connexioni assentimur postea per actum fidei: ita apprehensio illa prærequirit alias apprehensiones præcedentes, sine quibus non possemus immediate habere apprehensionem illam vltimam: ergo sicut apprehensio vltima debet esse supernaturalis, quia prærequiritur ad actum fidei supernaturalem; ita apprehensione penultimæ erunt supernaturales,

quia præcedunt & prærequiruntur ad apprehensionem vltimam supernaturalem: vnde rursus idem argumentum fieri poterit de antepenultimis, & de aliis omnibus, donec perueniamus ad primam quæ oritur à speciè accepta à sensibus, vel à phantasia, atque ita cognitiones omnes intellectuales, quibus percipimus concionatorem, & concionem integram, erunt supernaturales, quia ab iis saltem mediata procedit fides circa mysteria Euangelica, quæ proponit.

Vnde consequenter ad fundamentum illud, dicendum idem esset in materiis aliarum omnium virtutum, circa quas elicere possumus actus supernaturales, debere esse supernaturales apprehensiones omnes, & cognitiones etiam remotas deferuientes ad voluntatem supernaturalem, v.g. occurrit occasio dandi elemosynam indigenti, quod fieri potest cum merito, & per voluntatem supernaturalem, ut constat; quam voluntatem præcedit iudicium de honestate illius elemosynæ in his circumstantiis, quod iudicium est etiam supernaturale: vnde apprehensiones etiam vltimæ de illa honestate debent per te esse supernaturales: hæ autem apprehensiones supponunt necessariò alias de indigentia pauperis, & de aliis circumstantiis, sine quibus apprehensionibus præcedentibus non potest haberi immediate illa vltima de honestate huius elemosynæ in his circumstantiis: illæ ergo erunt etiam supernaturales, quia deferuunt, & prærequiruntur ad illam aliam apprehensionem supernaturalem. Idemque dicendum erit de omnibus aliis apprehensionibus, quæ interueniunt in obiecto illo examinando, & percipiendo. Quia sicut apprehensio vltima proponit obiectum, circa quod feratur practicum iudicium de honestate elemosynæ hic & nunc; ita apprehensiones aliæ proponunt obiectum, circa quod ferantur apprehensiones subsequentes; vnde noticia indigentiae proximi, & potestatis illi subueniendi, & aliarum circumstantiarum deberent esse supernaturales propter eandem rationem. Atque adeo ferè omnes notitiæ, quas accipimus, & apprehensiones in iis fundatæ deberent esse supernaturales, quia ferè omnes deferuire possunt saltem mediata, & remote ad aliquem actum virtutis, quem ea occasione circa obiectum aliquod possumus exercere, atque hac ratione maxima pars actuum nostri intellectus reduceretur ad ordinem supernaturalem, quod non debemus concedere, sed continere nos intra terminos debitos, eosque solum actus supernaturales concedere, ad quos dari habitus infusos colligimus ex Conciliis, & doctrina Patrum: habitum autem fidei solum scimus dari ad credendum, non verò ad audiendum, vel apprehendendum ea, quæ nobis dicuntur. Porro nullam esse necessitatem ponendi supernaturales eas apprehensiones, constabit ex solutione argumentorum.

82 Primò ergo arguunt, quia illustrationes prærequiritæ ad fidem sunt supernaturales, cum sint ex dono Spiritus sancti, ut colligitur ex Concilio Arausicano 2. cap. 7. dicente, *Hæretico falli spiritu eos, qui dicunt, posse hominem consensu prædicationi absque illuminatione, & inspiratione Spiritus sancti*. Eiusmodi autem illustrationes maiori ex parte sunt apprehensiones, imò actus iudicii non ita propriè dicitur illustrari; ergo apprehensiones, quibus Deus illuminat hominem ad credendum, sunt supernaturales. Re-

83
Argumenta
contraria
sententiæ.